

HALİL CİBRAN
ERMİŞ

DESTEK YAYINLARI: 877
EDEBİYAT: 257

HALİL CİBRAN / ERMİŞ

Orijinal İsmi: *The Prophet*

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Çevirmen: Aytunç Altındal
Editör: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: İlknur Muştı
Sayfa Düzeni: Işıl Ilgıt Şimşek
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: 1-4. Baskı Aralık 2017
6. Baskı Şubat 2020
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN: 978-605-311-338-6

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkan.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari
www.destekmedyagrubu.com

Sena Ofset
Sertifika No. 12064
Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi
B Blok, 6. Kat, No. 4NB 7-9-11
Topkapı, 34010, İstanbul
Tel. (0) 212 613 38 46

HALİL CİBRAN
ERMİŞ

Çevirmen: Aytunç Altındal

Batılı Gözleri Doğu'ya Çevirten Sanatçı

HALİL CİBRAN

XX. yüzyılın ikinci yarısında Lübnanlı Halil Cibran Batı dünyasının en çok sözünü ettiği Yakındoğulu şair ve düşünür olmuştur. İngilizce ve Arapça yazdığı eserleri, Japonca ve Sanskritçe de içlerinde olmak üzere birçok dile çevrilmiştir; Avrupa'da, Arap ülkelerinde, ABD'de her sınıftan milyonlarca kişi tarafından sevilerek okunmuştur. Çağının sosyal çalkantılarla dolu günlerinde düşünceleri Lübnan'daki işçi, öğrenci ve aydın kesimlerine benimsenmiş, bunun kaçınılmaz sonucu olarak da eserlerinin okunması yasaklanmış, kitapları meydanlara yığılarak yakılmıştır. Aynı zamanda ressam da olan Cibran, Fransa'da ve ABD'de çeşitli sergiler açmıştır.

Ünlü heykeltıraş Auguste Rodin, Cibran'ın resimlerini XIX. yüzyılda ölen İngiliz şair ve ressam William Blake'in yapıtlarıyla kıyaslamıştır.

Halil Cibran, 1883 yılında Bsharri'de doğdu. On iki yaşındayken ailesiyle birlikte Amerika'ya göç etti. İlk, orta ve lise öğrenimini Boston'da tamamladı. Daha sonra ısrarı üzerine ailesince Beyrut'taki El Hikmet Medresesi'ne gönderildi. Yükseköğrenimini burada bitiren Cibran, 1902'de bir daha dönmemesine ayrıldı anayurdundan. 1902-1908 yılları arasında resim yaparak geçimini sağladı. 1908'de Paris'e gitti; Güzel Sanatlar Akademisi'ne yazıldı. Üç yıl süreyle çağının en büyük heykeltıraşı Auguste Rodin'den ders aldı. 1911'de yeniden Amerika'ya döndü. 1918'de ilk kitabı *The Madman* (Deli) yayımlandı. 1923'te *The Prophet* (Ermiş) basıldı. Bu kitabıyla adı bütün dünyaya yayıldı. *Jesus, The Son of Man* (İnsanın Oğlu İsa) ve *The Earth Gods* (Yeryüzü Tanrıları) adlı kitaplarıyla bu başarısını pekiştirdi. 1931 yılında New York'taki küçük bir çatı katında yoksulluktan ve birbiri ardı sıra gelen hastalıklardan kurtulamayarak öldüğünde 48 yaşındaydı.

Cibran'ın tüm yaşamı acı ve kederle örölüdür. Gençliğinde Lübnanlı bir kıza âşık olmuş, fakat evlenme isteği gerek kendisinin gerekse ailesinin yoksul oldukları gerekçesiyle kızın ailesince geri çevrilmişti. Ölümünden birkaç yıl önce, sürekli olarak özlemini çektiği anayurdundan bir kadınla mektuplaşmaya başlamış, yeni bir duygu bağı kurmuştur. Ama bu sevgisi de yalnızca mektuplarda kalmış, parasızlık ve sağlığının bozukluğu yüzünden Lübnan'a dönememiştir.

Ancak, çektiği acılar Cibran'ı romantizmin koyu derinliklerine ya da mistisizmin içinden çıkılmaz bataklarına sürüklememiştir. Sevgiyi “tüm insanları ve doğayı sevme” olarak almış, bireysel acı ve kederlerin gerçekte toplumsal nitelikte olduğunu göstermiştir.

Dünya Görüşü ve Eserleri

Cibran, Yakın, Orta ve Uzakdoğu'nun geleneksel öğretileriyle Batı düşüncesini karşılaştırmış, bireysel ve toplumsal olgulara çeşitli sentezler getirmiştir. Yapıtlarında şiirsel bir anlatım kullanmış, Doğu düşüncesini Batı diliyle yazmıştır. Bu nedenle Cibran'ın eserlerini okuyanlar, bir bakıma peygamberlerin kitaplarını okuyormuş izlenimine kapılırlar. Tıpkı kutsal kitaplardaki gibi, yazım büyük önem taşır. Aforizmalarını sanki meydanlarda yüksek sesle okusunlar diye yazmış gibidir. Her kitapta kurgu aşağı yukarı aynıdır, bir “öğreten” bir de ondan “öğrenenler” vardır. Konu da az çok aynıdır: doğa, toplum ve insanoğlu. Bu üçlü her zaman bir bütün içinde ele alınır ve “öğreten”, doğanın, toplumun ve insanlığın yasalarını anlatır.

Halil Cibran, gerek şiirlerinde, gerekse resimlerinde “insanoğlunu” ve onun “insanlığını” en yüce doğa olayı olarak ele alır. Evrimlere yürekten inanır. “Sizler Boğa'nın çocuklarısınız” der. İnsanlara eziyet edenleri,

sömürenleri, aldatanları şiddetle kınar. Ama sömürülenlere de yalnızca acıma duygusuyla yanaşmaz: “Eğer başınıza bir despot geçmişse bunun sorumlusu sizlersiniz: Yüce Yaradan, alnınıza diktatörleri yazmamıştı, bunu sizler kendi kendinize yazıyorsunuz” der. İnsanların insanlıklarına kavuşmak istiyorlarsa, diktatörlere başkaldırmaları gerektiğini savunur.

Cibran’a göre Doğa’da Doğa’nın kendisinden başka giz yoktur. Pragmatizmin doğurduğu madde tapımcılığına şiddetle karşıdır. Doğa’yı diyalektik yöntemle çözümler. Ne “evet” tek başına evet, ne de “hayır” tek başına hayırdır. İkisi bir bütündür, biri olmasa öteki de var olamaz. Cibran için insanoğlu bir bütün olarak yüce bir yaratıktır. Duygu, düşünce ve davranışlarıyla Doğa’nın sunacağı nimetlerin en iyisine layıktır. Doğa, nesi var nesi yoksa en adil bir biçimde insanlığa sunmaktadır; öyleyse insanlar da bu “nimetlerden” eşit paylar almalıdırlar. Başkalarının zararına, kendi çıkarlarına ticaret yapanlar, hiçbir üretimde bulunmadan onun bunun ürününü alıp birbirlerinden habersizce satarak oturdukları yerde kazanç sağlayanlar, insanlığın yüz karasıdırlar... Mademki Doğa’da “ilahi bir Adalet” var, Tanrı’nın bir parçası olan insanda ve onun toplumunda da aynı adalet bulunmalıdır.

Kadın-erkek ilişkilerinde ne kadına ne erkeğe üstünlük tanır. “İkiniz de üstünsünüz, birbirinize gerek-

sinmektesiniz, bu nedenle de eşitsiniz” der. “Sevginin tutsağı olmayın, sevginizi kullanarak birbirinizin üstünde baskı kurmayın. Çünkü şunu aklınızdan çıkarın ki, sevginin tek hedefi vardır, kendi kendine yetmek. Sevgi, ne kendinden bir şeyler verir ne de bütünlüğüne dışarıdan bir şeyler katılmasına göz yumar...”

Resimleri

Sanat, Cibran'a göre, sanatçının imgelemi ile yapıtını seyreden kimse arasında dolaysız biçimde kurulacak bir haberleşme aracı olmalıdır. Bu nedenle resimlerinde, seyredeninin aklını karıştıracak, onu eserin gerçekliğinden uzaklaştıracak ayrıntılara girmediğini belirtir. Tablolarında, sembolizm, natüralizm ve realizm iç içe girerek bir determinizmi oluştururlar. Anatomik yapıya büyük önem verilmiştir. Deformasyonlardan kaçınılmış, figürlerin yüzlerine sindirilmiş olan dünyasal acı ve elemeler sanki bedenlerine de işlenilmek istenmiş gibidir. Cibran'ın bir başka özelliği de insanoğlunu hep doğadaki olağan şekliyle, çıplak olarak işlemiş olmasıdır. Kadınlar, erkekler ve çocuklar hep giysiden arınmışlardır. İster gökyüzünde ister yeryüzünde olsunlar, çevreleri Yaşam'ın canlıyı canlı yapan buhuruyla sarılıdır. Resimlerinin çoğunda eşit sayıda kadın-erkek figürü kullanması da dikkati çeken bir noktadır. Çoğunlukla karakalem çalışmalar yapmıştır. Yağlıboya ve suluboya tabloları da vardır.

Halil Cibran'ın en büyük başarısı, hiç kuşkusuz kendini kapitalist Batı toplumuna kabul ettirebilmiş olmasındadır. Kendi düzenini en uygar ve üstün düzen sayan Batı'ya "akıl hocalığı" yapmak hiç de kolay değildir. Akıl öğretmeye kalkışacak kimse kendi içinden gelmiş olursa pek ses çıkarmaz Batı ama Doğulu, hele Yakındoğuluysa hiç dayanamaz. "Kim oluyor bu Şarklı?" der. Cibran Batı'nın işte bu insafsız önyargıcılığını kırmıştır. Üstelik, kırmakla da kalmamış, Batı'nın gözlerini Doğu'ya çevirtmiştir. Özellikle Batı'nın 1960 sonrası "çiçekli devrimcileri" Cibranı bayrak edinmişlerdir. Etkinliği her geçen gün biraz daha artmış, düşünceleri biraz daha yayılmıştır. Öyle ki ABD'nin devlet başkanı John F. Kennedy bile ünlü söylevinde onun düşüncelerinden yararlanmış: "Vatan benim için ne yapabilir diye değil, ben vatanım için ne yapabilirim diye sorun."

Aytunç Altındal
Milliyet Sanat dergisi
23 Ağustos 1974, Sayı: 94

İÇİNDEKİLER

SEVGİ	26
EVLİLİK.....	30
ÇOCUKLAR.....	33
VERMEK	35
YEMEK VE İÇMEK.....	40
ÇALIŞMAK	42
SEVİNÇ VE KEDER	46
KONUT	48
GİYİM	51
ALIM SATIM	53
SUÇ VE CEZA	55
KANUNLAR	60
ÖZGÜRLÜK.....	63
DÜŞÜNCE VE HIRS	66
ACI	68
KENDİNİ BİLMEK.....	70
ÖĞRETİM	72
DOSTLUK	74
SÖZ SÖYLEMEK.....	76
ZAMAN	78
İYİ VE KÖTÜ.....	80
TAPINMAK.....	83
ZEVK.....	86
GÜZEL	89
DİN	91
ÖLÜM.....	93

